

Bureau voor Archeologie Rapport 2013.04

Sloop en bouw van een stal, Meije 115, Bodegraven, gemeente Bodegraven Reeuwijk: een bureauonderzoek.

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 2013.04.
Sloop en bouw van een stal, Bodegraven Meije 115,
gemeente Bodegraven Reeuwijk: een bureauonderzoek

auteur(s): A. de Boer

datum: 03-05-2013

© Bureau voor Archeologie
Koningsweg 244 Utrecht

Administratieve gegevens

Projectnummer	2013031501
Provincie	Noord – Holland
Gemeente	Bodegraven Reeuwijk
Plaats	Bodegraven
Toponiem	Sloop en bouw van een stal
Centrum locatie (RD)	112.230 / 500.146
Oppervlak plangebied	3000m ²
Kadastrale gegevens	Woonhuis: ASD01N 00471G0000 weiland: ASD01N 02289G0000
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	56.534
soort onderzoek	een bureauonderzoek
Opdrachtgever	Wijsman bouw- en tekenadvies BV
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	19D
Periode van uitvoering	april 2013
Bevoegd gezag	Gemeente Bodegraven Reeuwijk
Beheerder en plaats van documentatie	Bureau voor Archeologie, Koningsweg 244, Utrecht

Figuur 1: Ligging van het plangebied

Inhoud

	Samenvatting.....	7
1	Inleiding.....	9
	1.1 Onderzoekskader.....	9
	1.2 Doelstelling en vraagstelling.....	10
	1.2.1 Doelstelling.....	10
	1.2.2 Vraagstelling.....	10
	1.3 Methode.....	10
2	Beschrijving beoogde ingreep.....	12
3	Historische situatie en mogelijke verstoringen.....	13
4	Aardkunde.....	14
5	Bekende Waarden.....	15
	5.1 Bouwhistorie.....	15
	5.2 Archeologie.....	15
6	Gespecificeerde verwachting.....	18
7	Conclusie en advies.....	19
8	Literatuur.....	20
	Figuren.....	21

Samenvatting

In opdracht van Wijsman bouw- en tekenadvies BV heeft Bureau voor Archeologie een bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van Sloop en bouw van een stal aan de Meije 115 te Bodegraven.

Het onderzoek is uitgevoerd cd. de richtlijnen van de KNA, protocol 4002. In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd, teneinde te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied.

In het plangebied kunnen archeologische resten uit de IJzertijd en recenter aanwezig zijn. Op basis van kaartmateriaal geldt dat in ieder geval resten van bebouwing uit de 16e tot en met de 18e eeuw aanwezig kunnen zijn. De verwachting voor resten uit de IJzertijd en Romeinse tijd is middelhoog en de verwachting voor de Middeleeuwen is hoog. Eventuele resten bevinden zich in de eerste meter van het bodemprofiel. Archeologische resten manifesteren zich als een archeologische laag. Dat betekent dat in een matrix van klei (oeverafzettingen van de Meije) archeologische indicatoren kunnen worden aangetroffen. Erven uit de IJzertijd kunnen een omvang hebben van ca. 200m² of groter. Erven uit de Nieuwe tijd zijn tot 1 ha groot.

Indien archeologische waarden aanwezig zijn, zijn deze vermoedelijk goed geconserveerd door de hoge grondwaterstand.

Het gebied is echter bebouwd en mogelijk heeft aan de zuidzijde van het perceel al eens een schuur gestaan die in 1992 al weer is gesloopt. Onlangs is ook een kleinere schuur en hooiberg (met dak) gesloopt. De bestaande (te slopen) stal heeft twee mestkelders van twee meter breed, tot 1,6m diep, over de lengte van de schuur (40m). Het terrein is opgehoogd met een puinlaag van ca. 1m dik. Op het erf waar de nieuwe stal komt, bevinden zich met beton versterkte opslagplaatsen voor hooi en machines. De kans is daarom groot dat de top van het oorspronkelijke bodemprofiel is geroerd.

Echter, als het bodemprofiel nog intact is, kunnen eventuele archeologische waarden worden verstoord door de voorgenomen werkzaamheden. Geadviseerd wordt de intactheid en aard van het bodemprofiel te bepalen d.m.v. een booronderzoek.

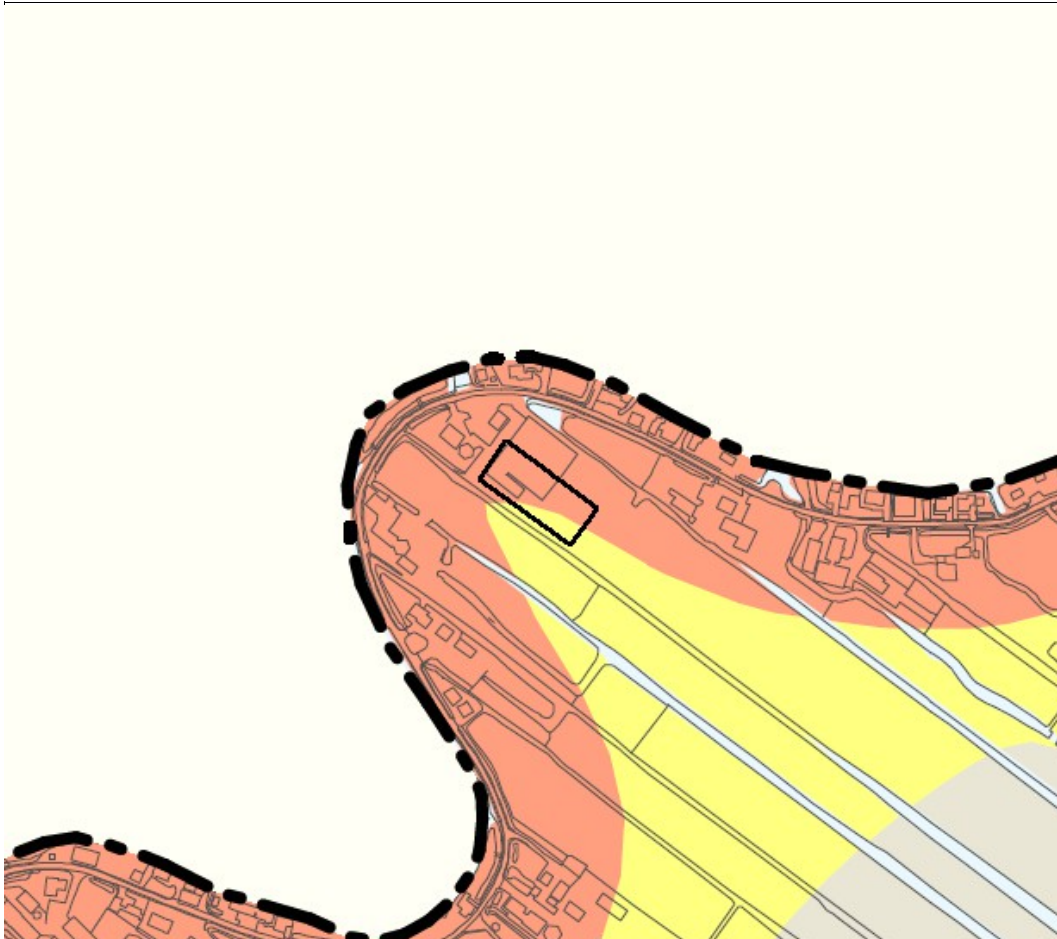

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van Wijsman bouw- en tekenadvies BV heeft Bureau voor Archeologie een bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van Sloop en bouw van een stal aan de Meije 115 te Bodegraven.

Figuur 2: Het plangebied op de archeologische beleidskaart van de gemeente. Legenda: roze = AW2: vrijstellingsgrens: bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv en plangebied groter dan 100 m². geel = VAW2: vrijstellingsgrens: bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv en plangebied groter dan 500 m².

In het gebied geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied 2004'. De in het plangebied liggende gronden zijn mede bestemd voor "Zeer grote kans op archeologische sporen". In dit gebied mogen in principe geen bouwwerken, gebouwen zijnde, worden gebouwd. De initiatiefnemer kan echter vrijstelling verkrijgen (met evt. voorschriften) indien deze een rapport overlegt waaruit blijkt dat de archeologische waarde voldoende is vastgesteld. In deze planregels zijn geen vrijstellingscriteria omtrent oppervlakte of verstoringsdiepte vastgelegd. Vanwege deze planregels en het voornemen een schuur te slopen en een nieuwe te bouwen is onderhavig bureauonderzoek uitgevoerd.

In 2012 heeft de gemeente een nieuwe archeologische kaart laten opstellen waarop archeologische verwachtingen staan die in dit plangebied vergelijkbaar zijn met het bestaande bestemmingsplan. De nieuwe kaart is juli 2012 vastgesteld en moet nog in de bestemmingsplannen worden verwerkt. Een uitsnede is weergegeven in fig. 2.

Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 3000m², zie fig. 2. Het voornemen is om onder de nieuwe stal een mestkelder aan te leggen met de onderzijde op 2 m onder maaiveld. De grootte van de stal en de diepte van de kelder overschrijden de grenzen voor het te implementeren archeologisch beleid.

Het plangebied op de kadastrale kaart en op een luchtfoto uit 2006 zijn weergegeven in 3 en 4 achterin dit rapport.

1.2 Doelstelling en vraagstelling

1.2.1 Doelstelling

Het doel van dit bureauonderzoek is het opstellen van een specifieke archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

1.2.2 Vraagstelling

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

- Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?
- Zijn in het gebied (mogelijk) archeologische waarden aanwezig, en zo ja, waaruit bestaan deze?
- Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?

1.3 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd cd. de richtlijnen van de KNA, protocol 4002. Achtereenvolgens bestaat het proces uit:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid
4. Beschrijven huidig gebruik
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden
8. Opstellen gespecificeerde verwachting
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek

-
10. Afmelden onderzoek bij Archis
  11. overdracht onderzoeksgegevens
  12. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot

Genoemde stappen leidden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot. In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste gegevens die zijn verworven tijdens het onderzoek gepresenteerd.

2 Beschrijving bestaande situatie en beoogde ingreep

In het plangebied bevindt zich een te slopen stal met oppervlak van ca. 640m² (40 x 16m, fig. 5 en 6). De bestaande stal heeft twee mestkelders over de lengte van de schuur met de onderzijde op 1,63m – N.A.P. De kelders hebben een breedte van 2m. Het is onbekend hoe de bestaande stal is gefundeerd. De bestaande stal is gebouwd in 1980. Naast deze stal (ten zuiden) bevond zich tot voor kort een hooiberg met dak en een kleine schuur met een gezamenlijk oppervlak van ca. 300m² – deze zijn inmiddels gesloopt maar zijn nog zichtbaar op fig. 3 en 4.

Aan de noordzijde bevindt zich ook een stal. Deze blijft behouden. Het terrein rondom deze bebouwing is het erf van de boerderij. Het erf is verhard en opgehoogd met puin en aarde (ca. 1 m dik, mondelinge mededeling eigenaar) en (kunststof) rijplaten. Op het erf waar de nieuwe stal komt bevinden zich met beton versterkte opslagplaatsen voor hooi en machines.

De nieuwe schuur heeft over de hele breedte en lengte een mestkelder tot 2,0 m onder maaiveld en heeft een oppervlak van 2584m² (76m x 34m). De nieuwe schuur zal worden gefundeerd door middel van heipalen.

3 Historische situatie en mogelijke verstoringen

Het plangebied ligt in “De Meye Polder” (fig. 7). Deze polder is al vroeg ontgonnen, tussen 950 en 1122 na Chr. als een vrije ontginning.¹ Het gebied was goed te ontsluiten vanaf de Rijn en de Meije en kwam zodoende al vroeg in aanmerking om te worden ontgonnen. Om het gebied in gebruik te nemen moest het eerst worden ontwaterd. Daartoe werden talloze sloten haaks op de Meije de achterliggende polder in gegraven. Zo ontstonden de karakteristieke langwerpige percelen.

Op een kaart van 1631 staat de Meije en de weg daarlangs al aangegeven (fig. 24). De oudste kaart waarop bewoning staat aangeduid is die van 1746 (fig. 9). Op deze laatste kaart is te zien dat in de binnenbocht van de Meije twee percelen bebouwd zijn.

De een nauwkeurige kaart met bebouwing treffen we pas in 1811 aan: de kadastrale minuut (fig. 10). Hierop is zichtbaar dat langs de Meije direct aan de weg diverse gebouwen staan. Het plangebied ligt enigszins van de weg af: hier is geen bebouwing. Dit is ook zichtbaar op de oudst beschikbare topografische kaart (Bonnekaart) uit 1874 (fig. 11).

In figuren 13 tot en met 15 is de situatie tussen 1959 en 1992 weergegeven. Hierop is te zien dat het gebied bebouwd is geraakt en dat diverse percelen zijn samengevoegd tot bredere. Bebouwing direct naast (ten zuidwesten) van het plangebied lijkt te zijn gebouwd tussen 1959 en 1981 en lijkt weer te zijn gesloopt in 1992.

De situatie van 1992 correspondeert met de huidige.

---

1 De Boer e.a. 2012

4 Aardkunde

Het plangebied ligt aan de noordzijde van het uitgestrekte rivierengebied van Nederland. Onder invloed van de zeespiegelstijging in de laatste 10 duizend jaar, hebben de voorgangers van de Rijn en de Maas hier eeuwenlang afzettingen kunnen vormen. In de bedding van grote rivieren werd grind en / of zand afgezet, op de oevers werd zandige klei (zavel) gevormd, en verder van de rivier af werd alleen nog klei afgezet in wat we nu de 'komgebieden' noemen. In gebieden die zeer nat waren, vaak op enige afstand van de rivieren en waar vegetatie kon groeien, daar werd veen gevormd. Onderhavig plangebied is zo'n gebied. Hier heeft zich duizenden jaren lang veen kunnen ontwikkelen.

Waarschijnlijk in de IJzertijd heeft zich een zijtak van de Rijn gevormd in noordelijke richting: de Meije. Deze tak heeft klastische (zand en klei) afzettingen gevormd in haar bedding en langs de oevers. Rond ca. 100 jaar n. Chr. zijn de vorming van deze klastische afzettingen geëindigd. Hierdoor treft men in het gebied nu zand en kleilagen aan op een dik pakket veen.

In Dinoloket is een boormonster profiel beschikbaar dat ca. 200 m oostelijk van het plangebied is genomen.² Dit profiel laat zien dat de ondergrond tussen 0 en 700cm bestaat uit een afwisseling van klei, veen en gyttja. De bovenste kleilaag is hier 110cm dik. Een tweede kleilaag is aanwezig tussen 300 en 400cm.

De geologische overzichtskaart heeft voor deze omgeving de aanduiding Formatie van Echteld: rivierzand en -klei met inschakelingen van veen. Het bodemtype staat op de bodemkaart als Liedeedgronden. Dit zijn gronden met uit een profiel van klei (maximaal 80cm) op veen (fig. 15).

Door de ontginning van het gebied, en de daarmee gepaard gaande bodemdaling, zijn de oevers van de Meije relatief hoog boven de veen gebieden blijven liggen. Deze landschapsvorm staat hier op de geomorfologische kaart weergegeven als Rivier – inversierug (fig. 16).

<i>Bron</i>	<i>Situatie plangebied, omschrijving</i>
Geomorfologie	3K26:Rivier-inversierug
AHN	ca. -2 m t.o.v. N.A.P.
Bodemkunde	pRv81 Liedeedgronden; klei; profielverloop 1
Geologie – overzichtskaart	Formatie van Echteld (Ec2) – Rivierzand en -klei met inschakelingen van veen (komafzettingen)
Meandergordels	De Meije – activiteit: 2500 tot 1900 BP (ca. 700 v. Chr. tot 100 n. Chr).

Tabel 1: Aardkundige waarden.

² geologisch booronderzoek, nr. B31D1174

5 Bekende Waarden

5.1 Bouwhistorie

In het onderzoeksgebied bevindt zich een rijksmonumenten: de Watertoren op het adres Meije 190. Dat is ca. 300m oostelijk op de noordoever van de Meije. Verder zijn geen provinciale of gemeentelijke gebouwde monumenten aanwezig.

5.2 Archeologie

In het onderzoeksgebied zijn geen AMK terreinen, waarnemingen of vondstmeldingen aanwezig. Wel zijn enkele onderzoeksmeldingen aanwezig (fig. 17). Deze staan uitgebreid beschreven in tabel 2.

Alle onderzoeksmeldingen betreffen bureauonderzoek en/of booronderzoek. In geen van de onderzoeken zijn concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden aangetroffen.

Op de provinciale kaart (cultuur historische atlas) geeft voor het gebied een zeer grote kans op archeologische waarden op grond van de aanwezigheid van de afzettingen van de Meije. De gemeentelijke kaart (fig. 2 en fig. 18) is in lijn met de provinciale en geeft het lint langs de Meije een hoge archeologische verwachting. Specifiek voor het plangebied geldt ook dat het paars omkaderd is: hier bevinden zich mogelijk resten van bebouwing uit de 16e tot en met de 18e eeuw.

<i>Bron</i>	<i>omschrijving</i>
Onderzoeksmeldingen	<p>26.123: Booronderzoek, Meije 107 advies: geen vervolg. toelichting: Tijdens het booronderzoek is tot op een diepte van 1,84 tot 1,62 m - NAP een afwisseling van humeuze tot sterk venige klei aangetroffen, die het best omschreven kunnen worden als vanuit de Meije gevormde geul-nabije afzettingen. Hierboven op bevindt zich een 0,35 tot 0,45 m dik pakket verrommelde grond. Zowel de samenstelling als het ontbreken van vondsten wijst erop dat het hier niet om een laat- of postmiddeleeuws bewoningsniveau gaat. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van bewoningssporen voorafgaand aan de 19de eeuw zijn niet aangetroffen.</p> <p>51.820: bureauonderzoek, Nieuwkoop en Omstreken. rapporten: E.A.M. de Boer, 2012. Gemeente Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn. Plangebied Nieuwkoop en omstreken, deelproject 1. Archeologisch bureauonderzoek. BAAC rapport V-12.0135/1. BAAC bv, 's-Hertogenbosch. E.A.M. de Boer, 2012 (concept). Gemeente Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn. Plangebied Nieuwkoop en omstreken, deelproject 2. Archeologisch bureauonderzoek. BAAC rapport V-12.0135/2. BAAC bv, 's-Hertogenbosch.</p> <p>Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied deel uitmaakt van een gebied waar in het Holoceen een circa 10 m dik pakket veen en klei is afgezet. In zowel verticale als horizontale zin kunnen hierdoor verschillende niveaus met elk een eigen archeologische verwachting worden onderscheiden. Voor de pleistocene ondergrond, die zich rond 10 m -NAP bevindt, geldt een middelhoge verwachting voor vuursteenvindplaatsen uit het paleolithicum tot en met het mesolithicum. Voor het pakket Basisveen en wadafzettingen geldt een lage verwachting. Deze afzettingen bevinden zich tegenwoordig in de droogmakerijen plaatselijk in en nabij het oppervlak terwijl ze zich in de</p>

veenpolders op een diepte van circa 4 m onder mv. bevinden. Voor de veenafzettingen die op dit pakket liggen geldt in principe een lage archeologische verwachting. Het veen is echter doorsneden door een aantal rivieren, crevasses en veenstroompjes, die siltige en zandige stroomgordels hebben achtergelaten. Voor deze stroomgordels geldt een hoge archeologische verwachting voor het laat-neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Vanaf de elfde eeuw werd het gebied ontgonnen voor de landbouw. Daarbij werden behalve de oude rivieren ook nieuwe ontginningsassen gebruikt, waarlangs vervolgens langgerekte dorpslinten ontstonden. Derhalve is aan de oude bewoningslinten een hoge archeologische verwachting voor de late middeleeuwen en nieuwe tijd toegekend.

Enkele van de watergangen snijden zones met een middelhoge of hoge verwachting. Aangezien bij de werkzaamheden alleen slib en geen vaste ondergrond zal worden verwijderd, is er echter in geen van de watergangen van deelproject 1 aanleiding voor een vervolgonderzoek.

53.000: bureauonderzoek. Kadeverbetering Meijekade.

rapport: J. van der Roest, 2012. Archeologisch onderzoek kadeverbetering Meijekade i.o.v. HDSR - bureauonderzoek - GAR 1231. Grontmij Nederland B.V., Houten.

advies: nader onderzoek (booronderzoek) en deels archeologische begeleiding, daar waar vooronderzoek niet mogelijk is

toelichting: zowel de gemeente Bodegraven-eeuwrijk als de gemeente Woerden hebben aangegeven met de resultaten en de gegeven adviezen in te stemmen.

53.600: booronderzoek, Meije 138

geen nadere informatie bekend.

9.654: booronderzoek, Hazekade 16-18

Diversen: In opdracht Kastelein Bouw bv heeft ArcheoMedia in maart 2005 een archeologisch Inventariserend veldonderzoek in de vorm van een karterend (boor)onderzoek uitgevoerd in Bodegraven, locatie Hazekade 16-18 (in Meije), naar aanleiding van voorgenomen bouwwerkzaamheden. Op de oevers van de Meije was bewoning mogelijk vanaf de Bronstijd.

advies: Op basis van de resultaten van het onderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek niet nodig geacht.

Uit het inventariserend veldonderzoek is gebleken dat de ondergrond op de locatie uit zand-, op klei- en veenlagen bestaat. In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De bodemopbouw bestaat uit kleivulling in een veengebied. Dieper zal de bodem bestaan uit een afwisseling van veen- en kleilagen. Er zijn geen archeologische indicatoren gevonden, die duiden op oude bewoning van de onderzoekslocatie.

rapport: ArcheoMedia Rapport: A05-122-I, verkennend archeologisch onderzoek Hazekade 16-18 te Meije (Bodegraven) april 2005, Nijdam, L.C. en S. van der Staak-Stijnman

22.149: booronderzoek, Hazekade 14

advies: Het inventariserende booronderzoek heeft de verwachting op het aantreffen van archeologische resten uit (met name) de middeleeuwen niet bevestigd. Een vervolgonderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

rapport: ArcheoMedia BV projectnummer A07-148-I

52.668: booronderzoek, Hazekade 20

Volgens de gespecificeerde verwachting uit het bureauonderzoek werden in het plangebied afzettingen van de Meije verwacht. In of in de top van de afzettingen van de Meije kunnen archeologische resten vanaf in potentie het Neolithicum, maar zeker vanaf de Vroege Middeleeuwen voorkomen. Op basis van de historische kaarten van het plangebied, bevindt zich vanaf het eind van de 19e eeuw bebouwing.

<i>Bron</i>	<i>omschrijving</i>
	<p>Ook kunnen aan het maaiveld eventuele oudere archeologische resten voorkomen die samenhangen met de ontginningsgeschiedenis van het gebied.</p> <p>In boringen 1 en 2 is vanaf het maaiveld en dieper een ca. 50 cm dikke laag matig grof zand aangetroffen. Deze bovenste laag wordt geïnterpreteerd als een deels opgehoogde grond en deels bouwvoor. Hieronder is een omgewerkte laag veen aanwezig, waarin zich recente puinresten en vlekken bevinden. Vanaf gemiddeld 70 cm -mv en dieper zijn afwisselend slappe lagen veen en kleiafzettingen aanwezig. Eventuele oeverafzettingen van de Meije zijn niet aanwezig in het plangebied. Ook representeren deze aanwezige lagen een van origine natte omgeving, die niet geschikt was voor bewoning</p> <p>In de boringen 3 t/m 6 is gestuit op een recente puinlaag. Mogelijk zijn deze tijdens de bouw van de huidige bebouwing hier terechtgekomen. De bouw van het huidige café heeft in het plangebied geresulteerd in bodemomwerkingen. De kans dat bij de sloop en de beperkte additionele bouwwerkzaamheden archeologische resten aanwezig zijn wordt klein geacht.</p>
Waarnemingen	geen
Archeologische terreinen	geen
Vondstmeldingen	geen
Cultuurhistorische Atlas provincie Zuid – Holland	Type: geulafzettingen / stroomgordels, Bewoningsperiode: Bewoning vanaf de Bronstijd of IJzertijd of Romeinse tijd en plaatselijk vanaf het Neolithicum. Hoge Trefkans – Land: Zeer grote kans op archeologische sporen.
Gemeentelijke kaart	fig. 18: Plangebied ligt in groene zone met een paars kader. Dit betekent dat het in een bewoningslint ligt (hoge archeologische verwachting) en specifiek in een zone met bebouwing 16e t/m 18e eeuw (zeer hoge archeologische verwachting). De verwachting voor resten uit de IJzertijd en Romeinse tijd is middelhoog en de verwachting voor de Middeleeuwen is hoog.
Gebouwde monumenten	Watertoren, Meije 190, bouwjaar 1931, rijksmonument

Tabel 2: Bekende waarden (archeologie en bouwhistorie) in het gebied.

6 Gespecificeerde verwachting

In het plangebied kunnen archeologische resten uit de IJzertijd en recenter aanwezig zijn. Op basis van kaartmateriaal geldt dat in ieder geval resten van bebouwing uit de 16e t/m 18e eeuw aanwezig kunnen zijn. De verwachting voor resten uit de IJzertijd en Romeinse tijd is middelhoog en de voor de Middeleeuwen is hoog. Eventuele resten bevinden zich in de eerste meter van het bodemprofiel. Archeologische resten manifesteren zich als een archeologische laag. Dat betekent dat in een matrix van klei (oeverafzettingen van de Meije) archeologische indicatoren kunnen worden aangetroffen. Erven uit de IJzertijd kunnen een omvang hebben van ca. 200m² of groter. Erven uit de Nieuwe tijd zijn tot 1 ha groot.

Indien archeologische waarden aanwezig zijn, zijn deze vermoedelijk goed geconserveerd door de hoge grondwaterstand.

Het gebied is echter bebouwd en mogelijk heeft aan de zuidzijde van het perceel al eens een schuur gestaan die in 1992 al weer is gesloopt. Onlangs is ook een kleinere schuur en hooiberg (met dak) gesloopt. De bestaande (te slopen) stal heeft twee mestkelders van twee meter breed, tot 1,6m diep, over een lengte van 40m. Het terrein is opgehoogd met een puinlaag van ca. 1m dik. Op het erf waar de nieuwe stal komt, bevinden zich met beton versterkte opslagplaatsen voor hooi en machines. De kans is groot dat de top van het oorspronkelijke bodemprofiel is geroerd.

---

7 Conclusie en advies

Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?

Sloop en nieuwbouw van een stal.

Zijn in het gebied (mogelijk) archeologische waarden aanwezig, en zo ja, waaruit bestaan deze?

Ja. In het gebied kunnen boerderijen met erven aanwezig zijn uit de IJzertijd en recenter. Specifieke aanwijzingen bestaan voor bebouwing uit de 16e tot 18e eeuw.

Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?

Als het bodemprofiel nog intact is, kunnen archeologische waarden worden verstoord door deze te vergraven.

Geadviseerd wordt de intactheid en aard van het bodemprofiel te bepalen d.m.v. een booronderzoek.

8 Literatuur

---

de Boer, G.H., R. Klaarenbeek MA & drs. K. Wink, 2012: Bewoning en ontginning rondom Rijn en Wiericke. Een actualisering van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Raap Archeologisch adviesbureau (RAAP rapport 2283).

SIKB, 2010. Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems.

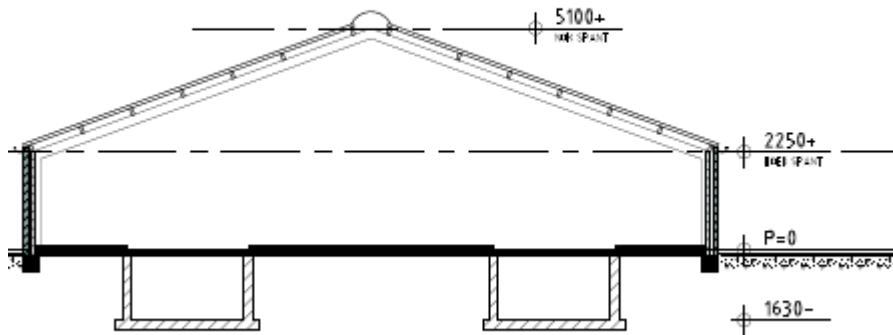
Figuren

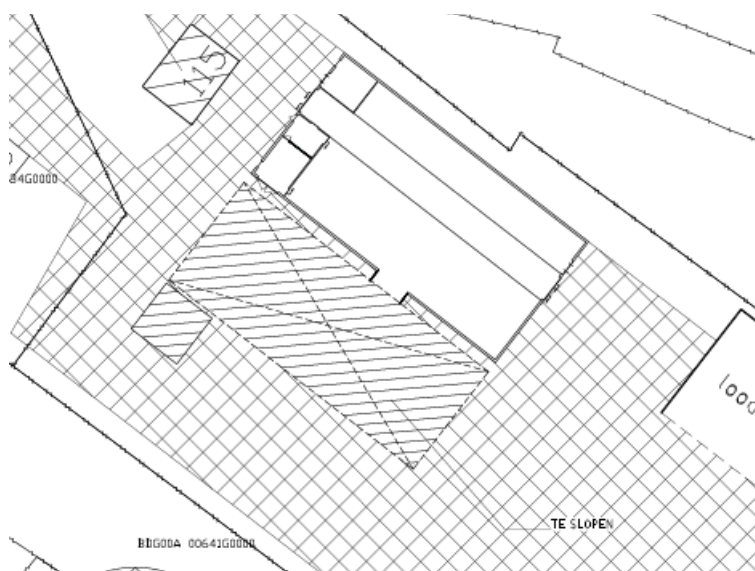
Figuur 3: Plangebied op de kadastrale kaart.

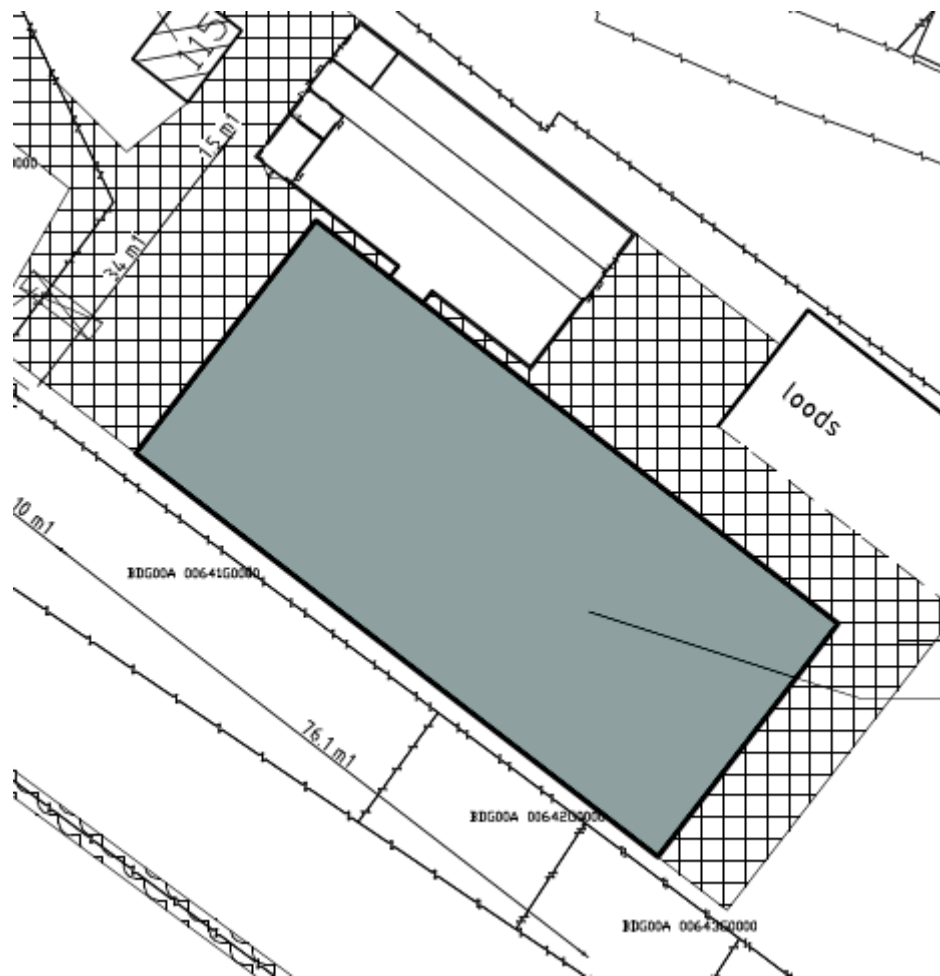
Figuur 4: Luchtfoto uit 2006

Figuur 5: Doorsnede bestaande schuur met mestkelders tot 1630mm beneden maaiveld.

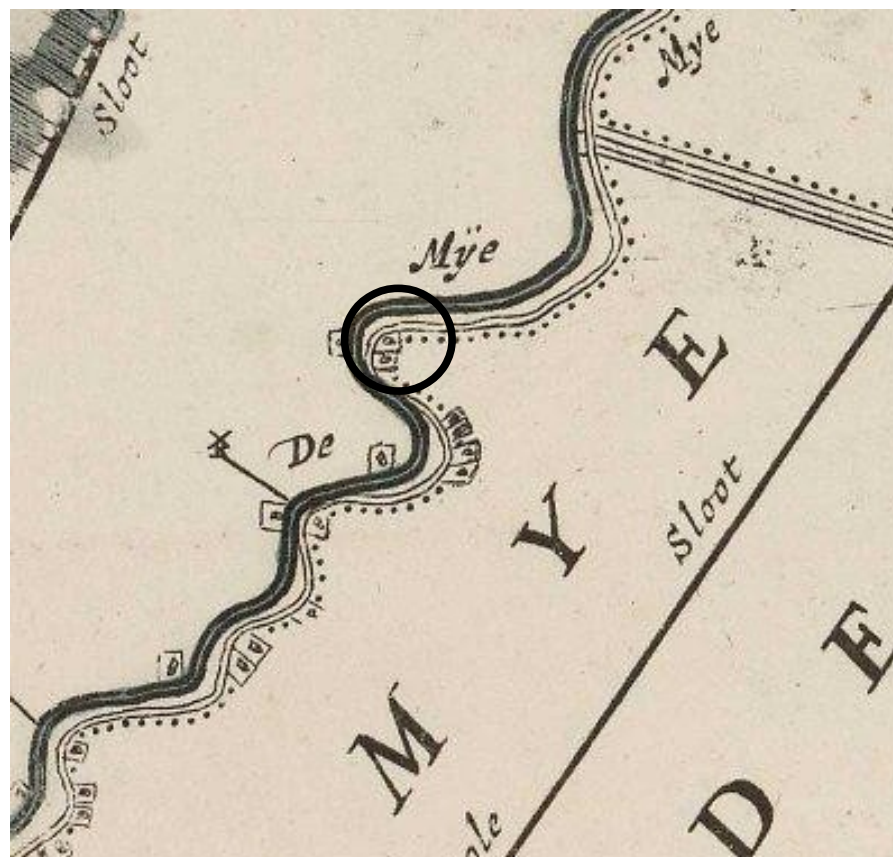
Figuur 6: Plattegrond van de bestaande (te slopen) schuur.

Figuur 7: Bouwvlak van de nieuwe schuur.

Figuur 8: Oude kaart uit de collectie van Hoogheemraadschap van Rijnland, 1631, J.P. Dou. Het noorden is naar linksonder. Het plangebied is omcirkeld.

Figuur 9: Oude kaart uit de collectie Hoogheemraadschap van Rijnland, uitsnede. 1746, M. Bolstra. Ligging van het plangebied is omcirkeld. De kaart is noordgericht.

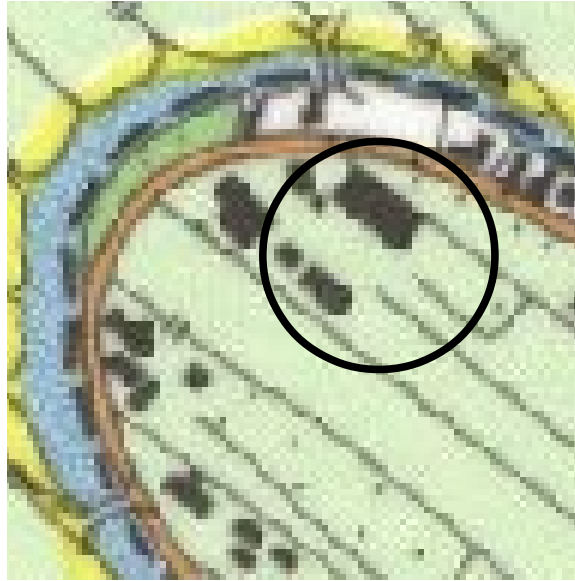
Figuur 10: Kadastrale minuut uit ca. 1811.

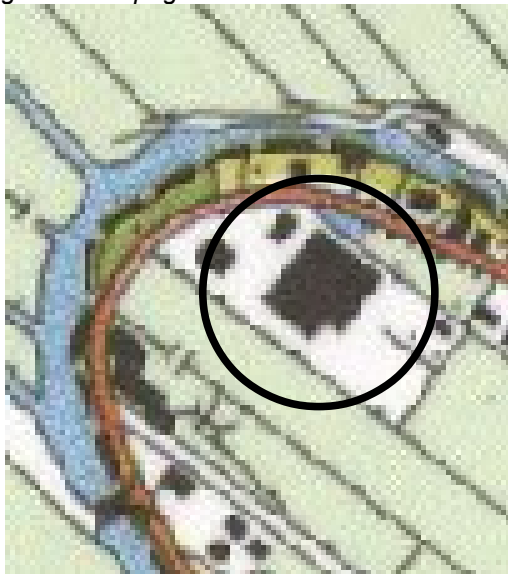
Figuur 11: Bonnekaart uit 1874.

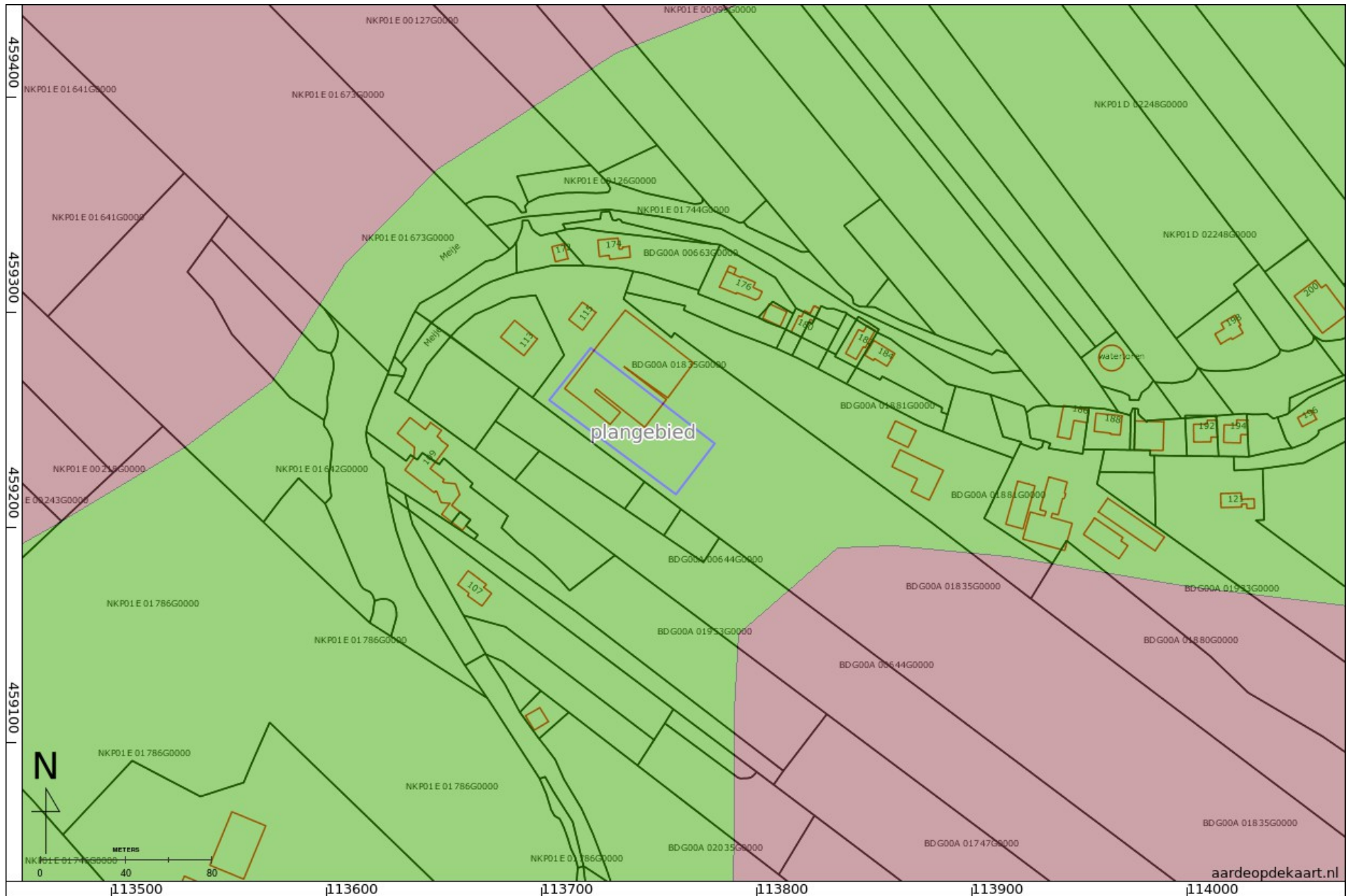
Figuur 13: Topografische kaart 1959

Figuur 12: Topografische kaart 1981

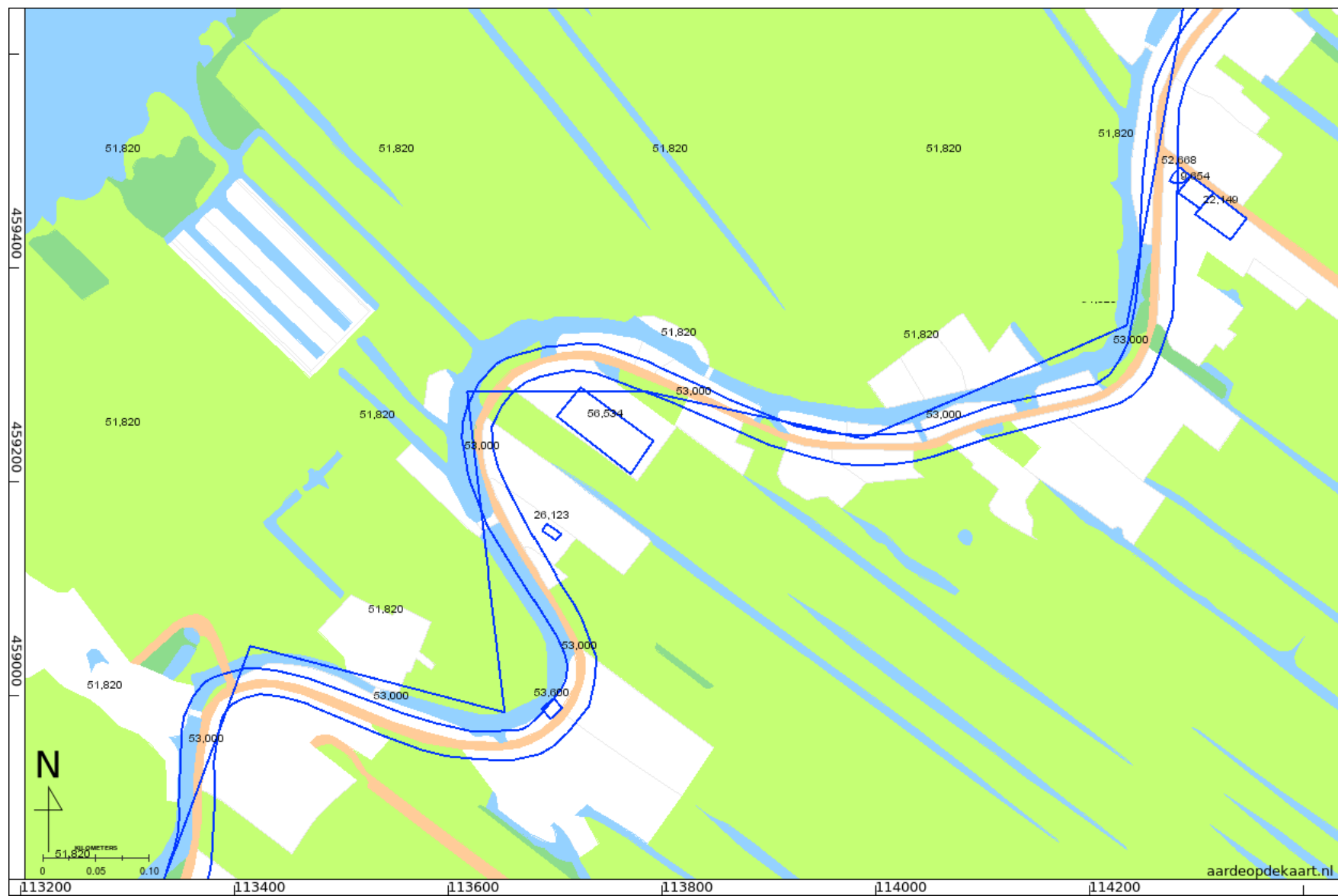
Figuur 14: Topografische kaart 1992

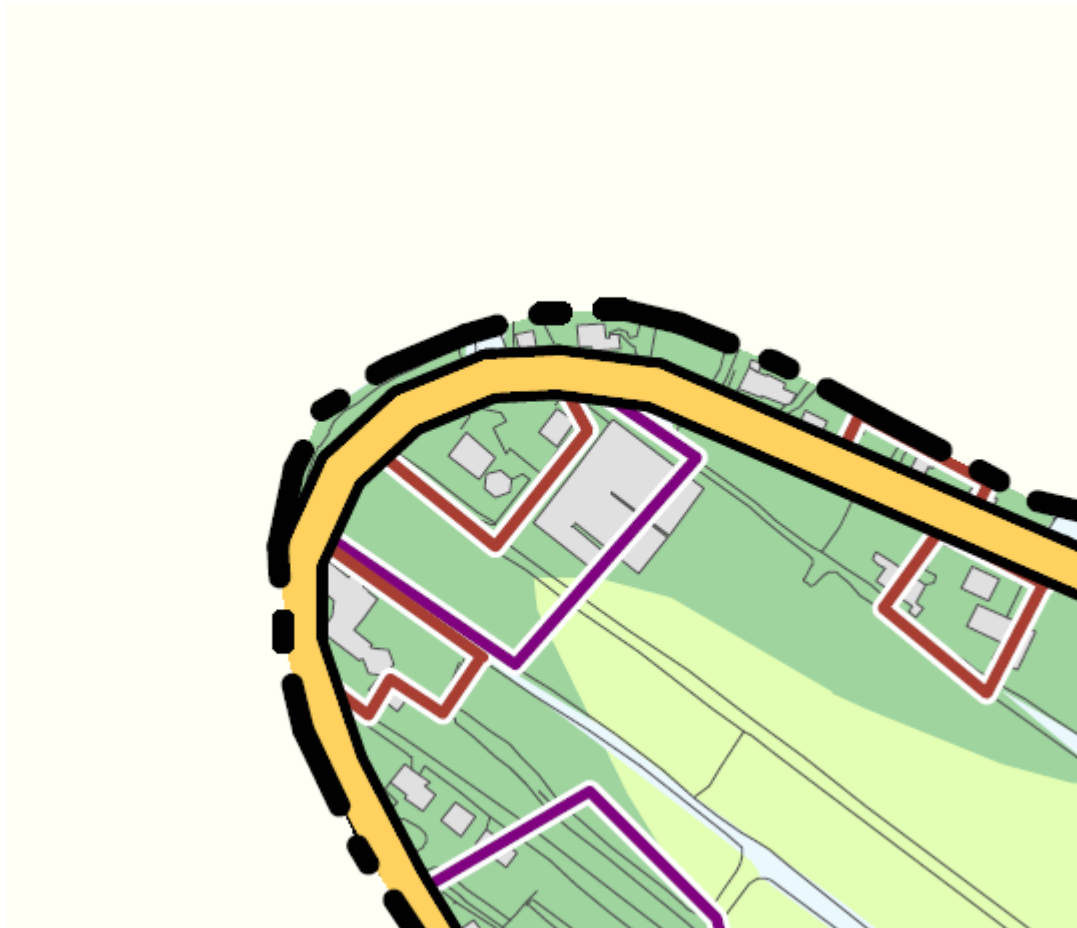
Figuur 15: Bodemkaart. Legenda: groen = pRv81 Liedeerdgronden; klei; profielverloop 1 (klei op veen), paars = pVb Weideveengronden op bosveen (of eutroof broekveen), Kleidek op veen.

Figuur 16: Geomorfologische kaart. Legenda: groen = 3K26:Rivier-inversierug, blauw = 1M46:Ontgonnen veenvlakte (+/- klei/zand).

Figuur 17: ARCHIS Informatie van het plangebied. In blauw de onderzoeksmeldingen. Nr. 56.534 is onderhavig bureauonderzoek. In het onderzoeksgebied zijn geen AMK terreinen, waarnemingen of vondstmeldingen.

Figuur 18: Archeologische verwachtingskaart van de gemeente (uitsnede). Legenda: groen = bewoningslint, hoge archeologische verwachting, paarse kader = bebouwing 16e t/m 18e eeuw, zeer hoge archeologische verwachting, rood kader = bebouwing rond 1830, zeer hoge archeologische verwachting.